

Transakcyjna czasoprzestrzeń edukacyjna – strukturalizacja czasu uczniów w fizycznej przestrzeni szkoły

Poziom wystąpienia: pierwszy

Dziedzina: Edukacja

Prelegent: dr Karol Motyl

- doktor nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika (dysertacja z zakresu AT);
- członek Zespołu Badawczego Edukacyjnej Analizy Transakcyjnej UJD;
- członek Zespołu Pedagogiki Młodzieży pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk;

Wystąpienie podczas Konferencji Polskiego Towarzystwa Analizy Transakcyjnej
„ANALIZA TRANSAKCYJNA DZISIAJ” 19 września 2020r.

Szkoła jako jedna z instytucji edukacyjnych, z uwzględnieniem swojej wielowymiarowości, może być analizowana z różnych perspektyw poprzez odsłanianie poszczególnych warstw w celu dotarcia do źródeł jej obecnego kształtu. Jedną z soczewek przez którą można eksplorować zjawiska edukacyjne jest koncepcja Analizy Transakcyjnej w całej swojej złożoności. Dzięki szerokiemu spektrum zastosowań AT, sam budynek szkoły może być potraktowany jako arena ujawniania się nie tylko różnych funkcji tej placówki, ale także przejawów realizowania tychże funkcji. Będą się one manifestować między innymi w relacjach interpersonalnych panujących w tej instytucji. Stąd poprzez AT można analizować i interpretować m. in. strukturę osobowości uczestników procesów edukacyjnych, transakcje między uczniami lub/a nauczycielami, skrypt szkoły jako organizacji itp. Szczególnie ciekawy wydaje się wymiar relacji międzyludzkich rozpatrywany w kategoriach temporalnych w odniesieniu do strukturalizacji czasu w AT (Jagięła, 2011). Jeden z raportów OECD stwierdza, że formalne instytucjonalne kształcenie w szkole (odnoszące się wyłącznie do realizacji obowiązku szkolnego) stanowi około 12% życia statystycznego Polaka, a uwzględniając szkolnictwo ponadgimnazjalne i wyższe, czas spędzony w instytucjach oświatowych stanowić będzie niemalże ¼ średniej długości życia w naszym kraju. Nie ulega wątpliwości, że to, jak uczeń funkcjonuje w tym okresie ma niebagatelny wpływ na dalsze jego życie. Dlatego też sposób, w jaki uczniowie wykorzystują czas podczas swojego pobytu w szkole, wydaje się być jednym z kluczowych aspektów dla pedagogiki jako dyscypliny naukowej, ale także dla edukacyjnej Analizy Transakcyjnej, jako obszaru zastosowań AT. Szkoła, jako laboratorium życia społecznego, jest przede wszystkim miejscem kształtowania tożsamości społecznej uczniów przez jawne i ukryte mechanizmy oddziaływania instytucjonalnego, ale także poprzez liczne kontakty społeczne i relacje interpersonalne. Dlatego temporalny wymiar życia szkoły w odniesieniu do tychże relacji (w odniesieniu do AT) będzie przedmiotem analiz.

Cel wystąpienia:

Głównym celem będzie charakterystyka zjawiska strukturalizacji czasu uczniów (czyli sposobu wykorzystywania czasu na bycie w relacjach z innymi ludźmi) na gruncie edukacyjnym, poprzez ukazanie jej złożoności i różnorodności przejawów w zgodzie z przyjętą podstawą teoretyczną, jaką są założenia Analizy Transakcyjnej. Determinuje to przyjęcie zmodyfikowanej definicji strukturalizacji czasu, włączając do niej poszczególne formy: wycofanie, rytuały, rozrywki, prace, zabawy, gry, intymność. Formy te były diagnozowane w trakcie trwania roku szkolnego przy wykorzystaniu analizy panelowej. W tym zakresie prezentacja koncentrować się będzie na przejawianych formach strukturalizacji czasu w nurcie Analizy Transakcyjnej zarówno w czterech wybranych momentach roku szkolnego, jak i na dynamice występowania tychże form w ciągu całego trwającego niemalże rok badania.

Terminy z języka AT omawiane podczas wystąpienia:

Prezentacja będzie oparta przede wszystkim o koncepcję strukturalizacji czasu w AT.

Bibliografia:

Jagięła, J. (2011). Czas i przestrzeń transakcji szkolnych. W: J. Jagięła (red.), *Analiza Transakcyjna w edukacji*. Częstochowa: Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.
Kawecki, I. (1996). *Etnografia i szkoła*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.
Nałaskowski, A. (2002). *Przestrzeń i miejsca szkoły*. Kraków: Impuls.

Przybysz, A. (2010). Czas w pedagogice. W: K. Popiołek (red.), A. Chudzicka-Czupala (red.), *Czas w życiu człowieka*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Steward, I., Joines, V. (2016). *Analiza transakcyjna dzisiaj*. Poznań: Dom Wydawniczy Rebis.

Tarkowska, E. (1987). *Czas w społeczeństwie. Problemy, tradycje, kierunki badań*. Wrocław: Polska Akademia Nauk, Instytut Filozofii i Socjologii.

Przy projektowaniu i analizie badań oraz konstruowaniu wystąpienia korzystano z literatury przedmiotu dotyczącej przede wszystkim pojęcia czasu w różnych dyscyplinach naukowych oraz publikacji z zakresu Analizy Transakcyjnej, w tym także materiałów zawierających wyniki najnowszych badań z zakresu stosowanej koncepcji.